

Warszawa, dnia 09-09-2022 r.

Minister Klimatu i Środowiska
Anna Moskwa

DSA-WPE.050.22.2022.MK
2221962.8259817.6693870

Pan Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do oświadczenia Pana Senatora Krzysztofa Brejzy, złożonego podczas 46. posiedzenia Senatu RP, w dniu 21 lipca 2022 r., w sprawie kryzysu energetycznego oraz niedoborów węgla, BPS/043-46-1775/22 poniżej przekazuję stosowne informacje.

W pierwszej kolejności proszę zauważyć, że regulacje krajowe i unijne uwzględniają działania zapobiegawcze lub zaradcze w przypadku różnego rodzaju ryzyk wystąpienia zagrożeń i sytuacji kryzysowych tj. system zapasów obowiązkowych, utrzymywanie różnego rodzaju rezerw, istnienie procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia itp. Tym samym istnieje szereg zabezpieczeń decydujących o pewności dostaw, które miały zastosowanie również w sytuacji zaostrzenia konfliktu zbrojnego na Ukrainie. Na uwagę zasługują dodatkowo nie tylko wdrożone procedury, ale też projekty infrastrukturalne i dywersyfikacyjne, jak również działania o charakterze geopolitycznym prowadzone na arenie międzynarodowej, w szczególności związane ze sprzeciwem w stosunku do budowy Nord Stream 2. W następstwie wystąpienia kryzysu energetycznego wzrost cen surowców energetycznych i zaburzenie strumienia ich dostaw dotyka wiele państw świata, wśród których sytuacja Polski, choć trudna, okazała się znacznie lepsza niż niektórych państw Europy Zachodniej, mierzących się nie tylko z wysokimi cenami energii, ale przede wszystkim z ogromnymi problemami związanymi z podażą gazu ziemnego. W Hiszpanii weszły w życie przepisy dotyczące oszczędzania energii w obiektach użyteczności publicznej, podobne regulacje przygotowały także Niemcy. Z wysokimi cenami energii mierzą się aktualnie nawet państwa takie jak Dania, która w następstwie kryzysu energetycznego w latach 70-tych ubiegłego wieku wprowadziła rozbudowany system środków zaradczych.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) monitorowało przez kilkanaście ostatnich miesięcy sytuację na rynku energii m.in. w ramach prac *Zespołu do spraw zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa*. Stosownie do zidentyfikowanych potrzeb, podejmowane były niezbędne działania mające na celu zapewnienie ciągłości dostaw energii do odbiorców. W szczególności monitorowane było wypełnienie magazynów nośników energii, poziom utrzymywanych rezerw, ale także bezpieczeństwo funkcjonowania systemu elektroenergetycznego.

Doniesienia dotyczące zaostrenia konfliktu między Rosją a Ukrainą, do chwili ich zmaterializowania, miały charakter ryzyka, a działania i regulacje opisane powyżej zapewniały zachowanie dostatecznego poziomu bezpieczeństwa energetycznego. Po napaści Rosji na Ukrainę w lutym br. nastąpiła natychmiastowa reakcja członków Rządu RP. Ministerstwo Klimatu i Środowiska z Ministerstwem Aktywów Państwowych analizowały wpływ zaistniałych wydarzeń na sektor energetyczny, a także na bieżąco komunikowały się z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, włączając do prac kolejne istotne podmioty m.in.: Ministerstwo Infrastruktury oraz Ministerstwo Finansów.

W ramach wczesnych działań dot. zapewnienia dostaw węgla kamiennego MKiŚ złożyło m.in. wniosek do Prezesa Rady Ministrów o utworzenie rezerwy strategicznej. W ramach nowelizacji ustawy z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (Dz. U. poz. 1383) zabezpieczono środki na ten cel z Funduszu Zapasów Interwencyjnych oraz Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w łącznej kwocie 3 mld zł. Wydanie decyzji, o których wspominał Pan Senator Brejza dla PGE Paliwa sp. z o.o. i Węglokoksu oraz dla Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, a także decyzji dla PKP Cargo S.A miało charakter komplementarny do prowadzonych działań. W dalszej kolejności zabezpieczono także finansowanie dla PGE Paliwa sp. z o.o. i Węglokoks S.A. Ponadto wdrożono zmiany funkcjonowania portów oraz kolei, tak, aby zapewnić możliwość zaimportowania większej niż dotychczas ilości węgla drogą morską oraz jego wywozu z portów i sprawnej dystrybucji po kraju. Dodatkowo, Zarządzeniem nr 212 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2022 r. powołany został Międzyresortowy Zespół do spraw Zabezpieczenia Węgla dla Gospodarstw Domowych, który identyfikuje niezbędne rozwiązania mające na celu zapewnienie dostaw węgla do odbiorców końcowych w świetle zaistniałej wyjątkowej sytuacji.

Według wiedzy MKiŚ spółki Skarbu Państwa oraz RARS zakontraktowały do końca roku dostawy na ponad 8 mln ton, a nadal negocjowane są kolejne kontrakty. Poza dostawami do polskich portów w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Świnoujściu surowiec trafi do kraju również za pośrednictwem portów ARA (Amsterdam, Rotterdam, Antwerpia). W dalszej kolejności węgiel będzie dystrybuowany w głąb kraju za pomocą transportu kolejowego i uzupełniająco za pomocą transportu samochodowego. Przygotowano sieć centrów logistyczno-dystrybucyjnych, które zapewnią przesiewanie węgla, a także ich dalszą dystrybucję. Do współpracy włączone zostały również podmioty zrzeszone w Izbie Gospodarczej Sprzedawców Polskiego Węgla. Kompetencje członków Izby, a także zbudowane przez nie relacje rynkowe wpływają pozytywnie na efektywność procesu dystrybucji surowca.

W odpowiedzi na problemy z dostępnością surowca również spółki Skarbu Państwa zajmujące się produkcją węgla kamiennego przeanalizowały możliwości pokrycia powstałej luki zapotrzebowania i zwiększyły plany wydobywcze o ok. 1,5 mln t względem dotychczasowych planów. Przygotowana została oferta sprzedaży bezpośredniej dla odbiorców indywidualnych (użytkujących kotły węglowe), co zapewnia ograniczenie kosztów związanych z marżami pośredników, które w tak wyjątkowej sytuacji rynkowej są wrażliwe na wzrosty.

Aby zapewnić wyższą podaż węgla dla gospodarstw wydane zostały także rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 czerwca 2022 r. i 25 sierpnia 2022 r. w *sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych* (Dz. U. poz. 1351). Tym samym w okresie od 29 czerwca 2022 r. zawieszono łącznie na 120 dni obowiązywanie norm jakościowych węgla w zakresie wprowadzania do obrotu paliw z przeznaczeniem do użycia w gospodarstwach domowych oraz instalacjach spalania o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW.

Ze względu na nadzwyczajnie wysokie ceny surowców energetycznych na rynkach światowych zdecydowano o wprowadzeniu dodatku węglowego – w ramach ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. *o dodatku węglowym* (Dz. U. poz. 1692). Dodatek przeznaczony jest dla gospodarstw domowych,

dla których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego. W przyjętym rozwiązaniu nie ma kryteriów dochodowych, a dodatek przysługuje również gospodarstwom, które wcześniej zakupiły węgiel. Warunkiem otrzymania dodatku jest wpis lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Wnioski o dodatek węglowy – podobnie jak w przypadku dodatku osłonowego, można składać w gminach. Jego wzór jest jednolity dla całej Polski. Wnioski o wypłatę dodatku węglowego będzie można składać do 30 listopada 2022 r. Dokumenty i poradnik dostępne są na stronie internetowej MKiŚ¹.

Biorąc pod uwagę trudną sytuację także dla gospodarstw domowych wykorzystujących inne paliwa, Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowało projekt *ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw*. Zgodnie z ww. projektem wsparcie finansowe ma zostać zapewnione również odbiorcom wykorzystujących do celów grzewczych inne nośniki energii niż węgiel i paliwa węgl pochodne tj. takie jak biomasa, LPG, czy olej opałowy. Projekt jest na etapie prac sejmowych². Zgodnie z założeniami dodatek dla właścicieli niektórych indywidualnych źródeł ciepła przyznawany ma być jednorazowo na wybrane źródło ciepła i przewiduje wsparcie odpowiednio (bez progów dochodowych):

- 3 000 zł (liczba gospodarstw domowych: 390 tys.) – gdy głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe na pellet drzewny albo inny rodzaj biomasy, w szczególności (brykiet drzewny, słoma, ziarna zbóż);
- 1 000 zł (liczba gospodarstw domowych: 530 tys.) – gdy głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy zasilane drewnem kawałkowym;
- 500 zł (liczba gospodarstw domowych: 150 tys.) – gdy głównym źródłem ogrzewania jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG;
- 2 000 zł (liczba gospodarstw domowych: 122 tys.) – gdy głównym źródłem ogrzewania jest kocioł olejowy.

Ww. projekt ustawy *o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw*, przewiduje także rozwiązania zapewniające wsparcie dla ciepłownictwa systemowego, które również boryka się z problemami związanymi z wysokimi cenami surowców energetycznych. Tym samym, wraz z działaniami osłonowymi na rynku gazu ziemnego, wprowadzonymi ustawą z dnia 26 stycznia 2022 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu* (Dz. U. poz. 202, z późn. zm.), zapewnione zostanie kompleksowe wsparcie dla gospodarstw domowych, dla których koszty kryzysu energetycznego są trudne do pokrycia.

Obok działań interwencyjnych, na uwagę zasługują także działania o skutkach długoterminowych. Zintensyfikowane prace mające na celu wsparcie termomodernizacji i renowacji budynków, co będzie mieć istotne znaczenie dla zmniejszenia zużycia energii oraz ochrony gospodarstw domowych przed ubóstwem energetycznym. NFOŚiGW wdraża nowy program pn. Ciepłe Mieszkanie, komplementarny wobec programu Czyste Powietrze. Trzy główne grupy programu na podstawie aktualnie wprowadzonych zmian zostały uzupełnione o program Czyste Powietrze+. Istotą tego programu jest prefinansowanie w wysokości 50%, czyli uruchomienie dotacji jeszcze przed rozpoczęciem inwestycji, co pomoże osobom najuboższym. Przeznaczono również dodatkowe środki na wsparcie dla gmin zaangażowanych w program Czyste Powietrze. Począwszy od II kwartału 2022 r. na kolejny rok

¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/dodatek-weglowy>

² <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2543>

zwiększono kwotę za prowadzenie punktu konsultacyjno-finansowego do 35 tys. zł. Pozytywne zmiany dotyczą również zasad współpracy jednostek samorządu terytorialnego z WFOŚIGW. Są to m.in. uproszczenia sposobu rozliczania i wypłacania środków finansowych, a także większa przejrzystość zasad realizacji działań wspierających mieszkańców w procesie aplikacji i rozliczenia inwestycji w ramach programu Czyste Powietrze.

Celem ww. programów jest to, aby realizowana inwestycja w efekcie doprowadziła do znacznego ograniczenia zużycia ciepła niezbędnego do ogrzania budynku. Programy pomocowe termomodernizacji będą nastawione na wsparcie zastępowania indywidualnych źródeł węglowych źródłami ekologicznymi przy zapewnieniu komfortu cieplnego odbiorców.

Z poważaniem
w zastępstwie Ministra
Małgorzata Golińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM